

ایران شناسی

با نگرشی بر گردشگری شهری، طبیعت گردی و زمین گردشگری

جلد ۹

جنوب خاوری ایران

استان های کرمان، هرمزگان و سیستان و بلوچستان

پیشکش به همه ایرانیانی که در خلق فرهنگ و تمدن ایران نقش آفرینی کرده اند و در دل آرزوی آبادانی و سرافرازی ایران عزیز را دارند

پدیدآورندگان

دکتر منصور قربانی

(عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی و مدیر مرکز پژوهشی زمین شناسی پارس زمین)

دکتر مژگان صالحی یزدی

(کارشناس ارشد زمین شناسی پترولوژی و اقتصادی مرکز پژوهشی زمین شناسی پارس زمین)

سرشناسه: قربانی، منصور، ۱۳۴۰.

عنوان و نام پدیدآورندگان: ایران‌شناسی با نگرشی بر گردشگری شهری، طبیعت‌گردی و زمین‌گردشگری، جلد ۹، جنوب‌خاوری ایران، استان‌های کرمان، هرمزگان و سیستان و بلوچستان، نویسندگان: منصور قربانی و مژگان صالحی یزدی.

مشخصات نشر: تهران، آرین زمین، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۲۹۳ص. منصور، رنگی.

شابک: ۶۰۰۰۰ ریال، ۰۰-۲۹-۶۰۵۸-۶۰۰-۹۷۸، دوره ۲-۲۵-۶۰۵۸-۶۰۰-۹۷۸.

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

موضوع: گردشگری ایران زمین، جنوب‌خاوری ایران

شناسه افزوده: صالحی یزدی، مژگان.

رده‌بندی شکر: ۱۳۹۱ ۴۷۹ ق ۹ الف / G1۵۵

رده‌بندی یوبی: ۳۳۸/۴۷۹۱۰۹۵۵

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۵۴۱۱۳۹

ایران‌شناسی با نگرشی بر گردشگری شهری، طبیعت‌گردی و زمین‌گردشگری، جلد ۹، جنوب‌خاوری ایران، استان‌های کرمان، هرمزگان و سیستان و بلوچستان

نویسندگان: منصور قربانی و مژگان صالحی یزدی

شابک: ۰۰-۲۹-۶۰۵۸-۶۰۰-۹۷۸

ناشر: آرین زمین

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷

نوبت چاپ: چاپ اول

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ و صحافی: دانش‌پژوه

ناظر چاپ: عبدالله طهماسبی

قیمت: ۶۰۰۰۰ تومان.

آدرس: بزرگراه حقانی شمالی - خروجی میدان کتابی - خیابان کوشا - پلاک ۶۵ - طبقه دوم غربی.

کد پستی: ۱۵۴۷۷۱۷۴۱۱ - تلفن: ۲۲۹۲۵۲۶۳ - ۲۲۹۲۵۲۷۱ - نمابر: ۲۲۹۲۵۲۷۱

Website: www.arianzamin.com Email: arianzamin@arianzamin.com

حق چاپ برای انتشارات آرین‌زمین محفوظ است. برداشت بخشی از این مجموعه فقط با کسب اجازه انتشارات

آرین‌زمین امکان‌پذیر است.

سخنی درباره این نوشتار

من اینجا ریشه در خاکم
من اینجا عاشق این خاک از آلودگی پاکم
من اینجا تا نفس باقی ست می مانم
من از اینجا چه می خواهم، نمی دانم
امید روشنایی گر چه در این تیره گی ها نیست
من اینجا باز در این دشت خشک تشنه می رانم
من اینجا روزی آخر از دل این خاک با دست نهی گل بر می افشانم
من اینجا ره بی آخر از ستیغ کوه چون خورشید سرود فتح می خوانم

«گزیده ای از اشعار فریدون مشیری»

روزگار بر درانی است که طبیعت، فرهنگ، تمدن، هنر و زندگی مردم ایران زمین به مانند رنگین کمان تهلی بخشی با یک هویت مشخصی به نام هویت ایرانی برای جهانیان شناخته شده است. این سرشت ملی با ریشه گرفتن از دانش و بینش، فرهنگ و هنر و اثرپذیری از طبیعت، ایم و تاریخ و تمدن در هم پیوند خورده و ویژگی های مشترک یافته است و در طول بیش از ۵۰۰۰ سال بر غنای این هویت افزوده شده و نقش ها آفریده است.

در این ۵۰۰۰ هزار سال ویژگی های طبیعی، اقلیم، جویبار و زمین و مورفولوژی اثری ژرف بر روی مردمان و فرهنگ و تمدن آنها گذاشته است. در این گذر زمانی مجموعه های طبیعی و فرهنگی آن چنان در هم تنیده و جان، نیرو، سر، صبر، طاقت، تحمل و دانش را در خود جمع کرده که حاصل آن فرهنگ و تمدن ایرانی گردیده است. در طول روزگاران، دل تپنده این تمدن یک دم از تپش، بهره دهی و اثرگذاری باز نمی ایستاده و به بخش های بزرگی از جهان نیز یاری رسانده است. البته در این رهگذر چند هزار ساله در برهه هایی از زمان دچار بلاهای بزرگ شده ولی آن چنان تدبیر، درایت و صبر به خرج داده که پس از آن کسی باورش نمی شده که این تمدن و فرهنگ از چنان بلایی رسته باشد.

در این راستا نه روستا و نه شایسته است که تمدن، فرهنگ، طبیعت، هنر و عظمت تاریخی این مرز و بوم برای ایرانیان و جهانیان امروز ناشناخته بماند و یا آنچنان که باید و شاید شناخته نشود و یا خدای ناکرده به گونه‌ای دیگر معرفی شود. در دو قرن اخیر فراوان دیده و شنیده شده که تمدن، فرهنگ، طبیعت و عجایب ایران از زبان و نوشته‌های بیگانگان و جهانگردان خارجی نقل شده است. طبیعی است که هرچه بیگانگان بی‌طرف و اندیشمند باشند باز هم نمی‌توانند این عظمت را به درستی بیان نمایند، هرچند که گاه غرض ورزی آنها نیز کم نبوده است. بنگریم به فیلم سیصد به کارگردانی زک اسنایدر.

چشم‌فروستن بر عظمت ایران و تنوع طبیعت و فرهنگ و تمدن آن و آموختن و آشنایی آنان از سخن دیگران کاری است نه در خور ملت و اقوام بزرگ آن و نه در خور فرزندان و دانشمندان و یا هم‌وطنانی که از ایران دور شده و در دیگر کشورهای جهان سکنی گزیده‌اند.

شوربختانه اندوهی مانکا، سمواره انسان اندیشمند و آگاه ایرانی را آزار می‌دهد وقتی که می‌بیند نسل‌های جوان اهرم تحصیل کرده، دانشجویان، دانش‌آموزان و برنامه‌ریزان و دست‌اندرکاران آنچنان آگاه کمی از جغرافیا، تاریخ، تمدن، هنر، طبیعت و پتانسیل‌های ایران دارند که گویی هزاران کیلومتر دورتر از ایران زندگی می‌کنند و هیچ خبری از ایران نمی‌گیرند. گاه جانشینان قدر از طبیعت ایران بی‌اطلاع هستند که تمام ایران را کشوری با اقلیمی خشک و سویری تصور می‌کنند. جالب است بدانیم که گاه سرسبزی و زیبایی شمال ایران هم ناشناخته ماند و بسند به مناطق زیبا و دیدنی پراکنده در دیگر نقاط ایران زمین از جمله جنگل‌های آلبان و زاگرس و سرسبزی‌های آنها و هزاران دره ژرف، از کوه‌های زاگرس، البرز، بحراسمان، هزار، شاهو و ... یا باغ‌های میناب و رودان و نخلستان‌های دالکی و برازجان، روستاهای فاریاب، تنگ‌زرد اهرم و زیبایی‌های کم‌نظیر کوهرنگ، آبشارهای بیشه، مارون و ...

غارهای علی صدر، قوری قلعه، نخجیر، کتله خور و ... و عظمت کویرها و هزاران مورد از این زیبایی‌های طبیعی و بی نظیر.

این مجموعه ده جلدی که حاصل ۳۰ سال سفر (مطالعاتی، پژوهشی، زمین‌شناسی، اکتشافی معادن، منابع انرژی و آموزشی) مدیریت مرکز پژوهشی زمین‌شناسی پارس آراین زمین (نگارنده اول) به تمام نقاط این مرز بوم، از کوه تا دشت، از شهر تا روستا، از صعود قله‌ها تا پیمودن دره‌های تنگ و فراخ، آشنایی با طبیعت، فرهنگ و هنر مردمان جای‌جای ایران بوده و همیشه در تمام مراحل انجام این فعالیت‌های صحرائی و ایرانگردی نگاهی ایران‌شناسی در دل و جان داشته است را در این مجرعه تصویر کشیده است. نگارنده بر این باور بوده و هست که ما بهتر از هر کس دیگری در جهان می‌توانیم در دریای ژرف تمدن، فرهنگ، طبیعت، جغرافیا و هنر ایران بکاویم و از ثمرات آن عناصر فرهنگی، هنر، تمدن، طبیعت و اقلیم را بیرون بیاوریم و در معرض نمایش جهانی بگذاریم زیرا که جان و خرد ما با سرشت گرم و سرد و سخت و نرم طبیعت ایرانیان آشنا است چنان‌که گویی تمام پیکر طبیعی، فرهنگی، فیزیکی، معنوی و روح ما این سرزمین و ویژگی‌های آن درهم تنیده شده است.

اهدافی که در تدوین این مجموعه مدنظر بوده است عبارت‌اند از:

۱- آشنایی هم‌وطنان از طبیعت کلی، جغرافیا، جایگاه و فرهنگ، شهرها و استان‌های کشور و تاریخ و تمدن آنها و نیز جبران خلأ کمبود اطلاعات فراگیر در این راستا به‌طور مصور و به‌روز که بتواند پایه‌گذاری بخشی از نیازهای مخاطبان باشد.

۲- تأمین بخشی از نیازهای جهان امروز و ایران عزیز در عرصه ایران‌شناسی از دیدگاه گردشگری، در یک مجموعه فراگیر جهت آشنایی ایرانیان و جهانیان بخصوص جهانگردان و گردشگران هم‌وطن و خارجی از زیبایی‌های طبیعی و تاریخی و فرهنگی ایران.

اندیشه خلق چنین اثری در سال ۱۳۹۲ با نگارنده دوم سرکار خانم دکتر مژگان صالحی یزدی که از همکاران باذوق، دقیق و بردبار مرکز پژوهشی زمین‌شناسی پارس آراین‌زمین است مطرح و بر آن شد که کمر همت ببندیم و در نهایت مجموعه حاضر با عنوان ایران‌شناسی با نگرشی بر گردشگری شهری، طبیعت‌گردی و زمین‌گردشگری تدوین گردید.

در ابتدا قرار بود نام این مجموعه ایران‌شناسی: طبیعت، تمدن و جغرافیا با نگرشی بر گردشگری شهری، طبیعت‌گردی و زمین‌گردشگری باشد، که به دلیل طولانی بودن عنوان آن خلاصه شد و نام ایران‌شناسی با نگرشی بر گردشگری شهری، طبیعت‌گردی و زمین‌گردشگری بر آن گذاشته شد. در این مجموعه ده جلدی گوشه‌هایی از تمدن و تاریخ و جغرافیای سراسر ایران از دیدگاه گردشگری بیان می‌گردد.

در تدوین این مجموعه تعدادی از همکاران آراین‌زمین ما را یاری داده‌اند:

جناب آقای دکتر سعید ویسی که فزون بر یک زمین‌شناس آگاه شاعری نکته‌بین و عکاسی حرفه‌ای می‌باشد را اغلب سفرهایی که نگارنده اول با هدف عکاسی از جاذبه‌های گردشگری داشته‌ام عنوان همکاری دلسوز همراه بوده و از جاذبه‌های دیدنی و پدیده‌های ایران هنرمندانه عکاسی نموده و همچنین نقشه‌های توپوگرافی تمامی استان‌ها را ترسیم کرده است.

جناب آقای مهندس محسن قربانی که جدا از اینکه یک زمین‌شناس مجرب و با پشت‌کار ستودنی است، یک ایران‌دوست و علاقه‌مند به ایران‌شناسی می‌باشد که همواره از پاره‌ای از استان‌ها، شهرها و مکان‌های طبیعی عکس تهیه کرده‌اند و گاه در جمع‌آوری بخشی از مطالب اولیه و تایپ آن‌ها ما را یاری نموده‌اند.

جناب آقای دکتر کیوان زند کریمی که علاوه بر تخصص فسیل‌شناسی، دستی بر موسیقی دارند و در تدوین چکیده‌ای بر موسیقی ایران ما را همراهی کرده‌اند.

سرکار خانم دکتر آذین آهی‌فر در ترسیم نقشه‌های زمین‌شناسی استان‌ها
نگارندگان را یاری نموده‌اند.

جناب آقای مهندس محمدباقر اکبری همکار انتشارات آرین‌زمین که در
بازخوانی و مرتب‌سازی مطالب و پالایش نوشته‌ها نقش آفرینی کرده‌اند.

مرکز پژوهشی زمین‌شناسی پارس آرین‌زمین از همگی همکاران سپاسگزاری
می‌کند و برای همه آنها آرزوی کامیابی و خدمت به ایران عزیز را از خداوند بزرگ
طلب می‌کند.

شایار ذکر است که تمام هزینه‌های مربوط به تهیه و تدوین این مجموعه شامل
سفرهای سه‌ن، روستایی و طبیعت‌گردی برای عکاسی و نیز هزینه‌های چاپ و نشر و
سایر هزینه‌ها توسط مرکز پژوهشی زمین‌شناسی پارس آرین‌زمین تأمین و پرداخت
شده است.

منصور قربانی

مدیر و بنیانگذار

مرکز پژوهشی زمین‌شناسی پارس آرین‌زمین

جلد ۹: جنوب خاوری ایران	۱
فصل بیست و ششم: استان کرمان	۵
۱-۲۶ مقدمه	۵
۱-۲۶ ۱-۱ اشارهای به تاریخچه استان کرمان	۸
۱-۲۶ ۲-۱ راههای ارتباطی استان کرمان	۱۰
۱-۲۶ ۳-۱ آب و هوای استان کرمان	۱۲
۱-۲۶ ۴-۱ گویش مردم استان کرمان	۱۳
۱-۲۶ ۵-۱ وشاک مردم استان کرمان	۱۳
۱-۲۶ ۶-۱ صنایع دستی و سوغات استان کرمان	۱۳
۱-۲۶ ۲-۲ جاذبه های گردشگری استان کرمان	۱۴
۱-۲۶ ۱-۲ جاذبه های گردشگری شهری (توریسم) بخش شمالی و مرکزی استان کرمان	۱۶
۱-۲۶ ۱-۲-۱ سرزمین کهن	۱۶
۱-۲۶ ۲-۱-۲ شهرستان رفسنجان	۴۴
۱-۲۶ ۳-۱-۲ شهرستان سیرجان	۵۳
۱-۲۶ ۴-۱-۲ شهرستان شهربابک	۵۷
۱-۲۶ ۵-۱-۲ شهرستان انار	۵۹
۱-۲۶ ۶-۱-۲ شهرستان زرند	۶۰
۱-۲۶ ۷-۱-۲ شهرستان بردسیر	۶۳
۱-۲۶ ۸-۱-۲ شهرستان راور	۶۷
۱-۲۶ ۹-۱-۲ شهرستان کوهپایه	۷۰
۱-۲۶ ۲-۲ جاذبه های گردشگری طبیعت (اکوتوریسم) بخش شمالی و مرکزی استان کرمان	۷۲
۱-۲۶ ۱-۲-۲ جاذبه های بخش شمالی و مرکزی استان کرمان	۷۲
۱-۲۶ ۲-۲-۲ منابع آبی بخش شمالی و مرکزی استان کرمان	۸۱
۱-۲۶ ۳-۲-۲ دره های بخش شمالی و مرکزی استان کرمان	۸۳
۱-۲۶ ۴-۲-۲ گیاهان و پوشش گیاهی استان کرمان	۸۵
۱-۲۶ ۵-۲-۲ جانوران استان کرمان	۸۷
۱-۲۶ ۳-۲ جاذبه های زمین گردشگری (ژئوتوریسم) بخش شمالی و مرکزی استان کرمان	۸۹
۱-۲۶ ۱-۳-۲ پدیده های زمین شناسی بخش شمالی و مرکزی استان کرمان	۸۹
۱-۲۶ ۲-۳-۲ آتشفشان ها و گنبد های آتشفشانی بخش شمالی و مرکزی استان کرمان	۱۰۱

۱۰۲	 ۳-۲-۲۶ غارهای بخش شمالی و مرکزی استان کرمان
۱۰۳	 ۴-۳-۲۶ چشمه‌های آب گرم بخش شمالی و مرکزی استان کرمان
۱۰۴	 ۴-۲-۲۶ جاذبه‌های گردشگری شهری (توریسم) بخش جنوبی استان کرمان
۱۰۴	 ۱-۴-۲۶ شهرستان جیرفت
۱۰۹	 ۲-۴-۲۶ شهرستان بم
۱۱۴	 ۳-۴-۲۶ شهرستان رابر
۱۱۵	 ۴-۴-۲۶ شهرستان بافت
۱۱۵	 ۵-۴-۲۶ شهرستان ارزوئیه
۱۱۶	 ۶-۴-۲۶ شهرستان عنبرآباد
۱۱۶	 ۷-۴-۲۶ شهرستان فاریاب
۱۱۶	 ۵-۲-۲۶ جاذبه‌های گردشگری طبیعت (اکوتوریسم) بخش جنوبی استان کرمان
۱۱۶	 ۱-۵-۱-۲۶ جاده‌های بخش جنوبی استان کرمان
۱۱۷	 ۲-۵-۲۶ منابع آب بخش جنوبی استان کرمان
۱۱۸	 ۳-۵-۲۶ دریا و کوهستان‌های بخش جنوبی استان کرمان
۱۱۸	 ۶-۲-۲۶ جاذبه‌های گردشگری (ژئوتوریسم) بخش جنوبی استان کرمان
۱۱۸	 ۱-۶-۲۶ پدیده‌ها- زمین- لایه‌های بخش جنوبی استان کرمان
۱۲۰	 ۷-۲-۲۶ جاذبه‌های زمین‌گردشگری (توریسم) استان کرمان
۱۲۰	 ۱-۷-۲۶ مورفولوژی استان کرمان
۱۲۲	 ۲-۷-۲۶ چکیده‌ای از زمین‌شناسی استان کرمان
۱۲۵	 فصل بیست و هفتم: استان هرمزگان
۱۲۵	 ۱-۲۷ مقدمه
۱۲۷	 ۱-۱-۲۷ اشاره‌ای به تاریخچه استان هرمزگان
۱۲۹	 ۲-۱-۲۷ راه‌های ارتباطی استان هرمزگان
۱۳۱	 ۳-۱-۲۷ آب و هوای استان هرمزگان
۱۳۲	 ۴-۱-۲۷ گویش مردم استان هرمزگان
۱۳۳	 ۵-۱-۲۷ پوشاک مردم استان هرمزگان
۱۳۴	 ۶-۱-۲۷ صنایع دستی استان هرمزگان
۱۳۵	 ۲-۲۷ جاذبه‌های گردشگری استان هرمزگان
۱۳۵	 ۱-۲-۲۷ جاذبه‌های گردشگری شهری (توریسم) استان هرمزگان
۱۳۵	 ۱-۱-۲۷ شهرستان بندرعباس

۱۳۹	۲۷-۲-۱-۲ شهرستان میناب
۱۴۱	۲۷-۲-۱-۳ شهرستان جاسک
۱۴۳	۲۷-۲-۱-۴ شهرستان سیریک یا جزیره سیریک
۱۴۴	۲۷-۲-۱-۵ شهرستان بندر خمیر
۱۴۵	۲۷-۲-۱-۶ شهرستان بندر لنگه
۱۵۰	۲۷-۲-۱-۷ شهرستان قشم
۱۶۹	۲۷-۲-۲ جاذبه‌های گردشگری طبیعت (اکوتوریسم) استان هرمزگان
۱۶۹	۲۷-۲-۲-۱ جاده‌های استان هرمزگان
۱۷۸	۲۷-۲-۲-۲ منابع آبی استان هرمزگان
۱۷۹	۲۷-۲-۲-۳ گیاهان و پوشش گیاهی استان هرمزگان
۱۸۱	۲۷-۲-۲-۴ جانوران استان هرمزگان
۱۸۱	۲۷-۲-۲-۵ جاذبه‌های گردشگری (ژئوتوریسم) استان هرمزگان
۱۸۱	۲۷-۲-۳-۱ روفولوشن استان هرمزگان
۱۸۴	۲۷-۲-۳-۲ چکیده‌های زمین‌شناسی استان هرمزگان
۱۸۶	۲۷-۲-۳-۳ پدیده‌های زمین‌شناسی استان هرمزگان
۱۸۷	۲۷-۲-۳-۴ چشمه‌های آب گرم استان هرمزگان
۱۸۹	فصل بیست و هشتم: استان سیستان و بلوچستان
۱۸۹	۲۸-۱ مقدمه
۱۹۲	۲۸-۱-۱ اشاره‌ای به تاریخچه استان سیستان و بلوچستان
۱۹۸	۲۸-۱-۲ راه‌های ارتباطی استان سیستان و بلوچستان
۱۹۹	۲۸-۱-۳ آب و هوای استان سیستان و بلوچستان
۲۰۲	۲۸-۱-۴ گویش مردم استان سیستان و بلوچستان
۲۰۳	۲۸-۱-۵ پوشاک مردم استان سیستان و بلوچستان
۲۰۴	۲۸-۱-۶ صنایع دستی استان سیستان و بلوچستان
۲۰۵	۲۸-۲ جاذبه‌های گردشگری استان سیستان و بلوچستان
۲۰۵	۲۸-۲-۱ جاذبه‌های گردشگری شهری (توریسم) استان سیستان و بلوچستان
۲۰۵	۲۸-۲-۱-۱ شهرستان زاهدان
۲۱۰	۲۸-۲-۱-۲ شهرستان زابل
۲۱۱	۲۸-۲-۱-۳ شهرستان زهک
۲۱۴	۲۸-۲-۱-۴ شهرستان هامون

- ۲۲۴ شهرستان نیمروز ۵-۱-۲-۲۸
- ۲۳۰ شهرستان هیرمند ۶-۱-۲-۲۸
- ۲۳۱ شهرستان میرجاوه ۷-۱-۲-۲۸
- ۲۳۳ شهرستان خاش ۸-۱-۲-۲۸
- ۲۳۷ شهرستان ایرانشهر ۹-۱-۲-۲۸
- ۲۳۹ شهرستان سراوان ۱۰-۱-۲-۲۸
- ۲۴۰ شهرستان سیب‌سوران ۱۱-۱-۲-۲۸
- ۲۴۲ شهرستان نیک‌شهر ۱۲-۱-۲-۲۸
- ۲۴۴ شهرستان دلگان ۱۳-۱-۲-۲۸
- ۲۴۴ شهرستان سرباز ۱۴-۱-۲-۲۸
- ۲۴۵ شهرستان قصرقند ۱۵-۱-۲-۲۸
- ۲۴۷ شهرستان فنوج ۱۶-۱-۲-۲۸
- ۲۴۹ شهرستان چابهار ۱۷-۱-۲-۲۸
- ۲۵۹ شهرستان کنارک ۱۸-۱-۲-۲۸
- ۲۶۶ ۲-۲-۲۸ جاذبه‌های گردشگری طبیعت (اکوتوریسم) استان سیستان و بلوچستان
- ۲۶۹ ۱-۲-۲-۲۸ جاذبه‌های استان سیستان و بلوچستان
- ۲۷۳ ۲-۲-۲-۲۸ منابع آبی استان سیستان و بلوچستان
- ۲۷۹ ۳-۲-۲-۲۸ گیاهان و پوشش گیاهی استان سیستان و بلوچستان
- ۲۷۹ ۴-۲-۲-۲۸ جانوران استان سیستان و بلوچستان
- ۲۸۱ ۳-۲-۲۸ جاذبه‌های زمین‌گردشگری (ژئوتوریسم) استان سیستان و بلوچستان
- ۲۸۱ ۱-۳-۲-۲۸ مورفولوژی استان سیستان و بلوچستان
- ۲۸۳ ۲-۳-۲-۲۸ چکیده‌ای از زمین‌شناسی استان سیستان و بلوچستان
- ۲۸۵ ۳-۳-۲-۲۸ آتشفشان‌های استان سیستان و بلوچستان
- ۲۸۷ ۴-۳-۲-۲۸ چشمه‌های آب‌گرم و معدنی استان سیستان و بلوچستان
- ۲۸۸ ۵-۳-۲-۲۸ غارهای استان سیستان و بلوچستان
- ۲۸۹ ۶-۳-۲-۲۸ گل‌فشان‌های استان سیستان و بلوچستان
- ۲۹۳ منابع